

Τίτλος ερευνητικής εργασίας

«Τα ανθρώπινα δικαιώματα μέσα από τη μεγάλη οθόνη»

B2 τάξη

ΓΕΛ Μετσόβου

Σχολ. Έτος 2018-2019

A' τετράμηνο

Εισαγωγή

Αφορμή για τη δημιουργία της παρούσας ερευνητικής εργασίας αποτέλεσε η κοινή αγάπη των μαθητών για το κινηματογράφο αλλά και το κοινό ενδιαφέρον να γνωρίσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα έτσι όπως αυτά παραβιάζονται ανά τους αιώνες μέσα από το πρίσμα ταινιών του κινηματογράφου. Δημιουργήθηκε για το σκοπό αυτό λοιπόν ένα είδος κινηματογραφικής λέσχης όπου οι μαθητές έπειτα από δικές τους προτάσεις πρόβαλαν βραβευμένες ταινίες στις οποίες παραβιάζονται διαφορετικές κατηγορίες ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Ειδικότερα προβλήθηκαν οι έξι ταινίες: "Ο πιανίστας", "Μέσα από τις φλόγες", "Το λουλούδι της ερήμου".

Τι είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα;

Τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν ηθικές αρχές που θέτουν συγκεκριμένα πρότυπα ανθρώπινης συμπεριφοράς και συνήθως προστατεύονται ως νόμιμα δικαιώματα κατά το εθνικό και διεθνές δίκαιο. Θεωρούνται ως κοινώς αντιλαμβανόμενα αναπαλλοτρίωτα θεμελιώδη δικαιώματα που κάθε άτομο δικαιούται από τη στιγμή της γέννησής του, απλώς και μόνο επειδή είναι άνθρωπος. Τα ανθρώπινα δικαιώματα, λοιπόν, θεωρούνται διεθνή (εφαρμόζονται και ισχύουν παντού) και διαφυλάττουν την ισότητα (ισχύουν τα ίδια για όλους). Το δόγμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων έχει επηρεάσει καταφανώς το διεθνές δίκαιο καθώς και τα εθνικά συντάγματα, τις πολιτικές των κρατών και τη δράση μη-κυβερνητικών οργανισμών κι αποτελούν τον ακρογωνιαίο λίθο της δημόσιας τάξης ανά τον κόσμο. Κατά την ιδέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αν ο δημόσιος διάλογος εν καιρώ ειρήνης στην παγκόσμια κοινότητα διαθέτει κοινή ηθική γλώσσα, είναι αυτή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Πολλές από τις βασικές ιδέες που πυροδότησαν το κίνημα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, διαμορφώθηκαν ως επακόλουθο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και των θηριωδιών του Ολοκαυτώματος και κλιμακώθηκαν με την υιοθέτηση της Παγκόσμιας Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στο Παρίσι από τη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών, το 1948. Δυο χρόνια μετά θεσπίστηκε ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στις 10 Δεκεμβρίου.

Οι κατηγορίες των ανθρωπίνων διακωμάτων

Το Σύνταγμα της Ελλάδας (1975/86/2001) κατοχυρώνει τα δικαιώματα των πολιτών και τα χωρίζει σε τρεις κατηγορίες: α) τα ατομικά, β) τα κοινωνικά και γ) τα πολιτικά δικαιώματα.

ΑΤΟΜΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Πρόκειται για δικαιώματα που κατοχυρώνουν την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας του ανθρώπου. Κατά την άσκηση των δικαιωμάτων δεν έχει δικαίωμα να παρέμβει η κρατική εξουσία. Στην ουσία, μέσω των ατομικών δικαιωμάτων οι πολίτες αμύνονται στην ισχυρή κρατική εξουσία. Περιορισμός των ατομικών δικαιωμάτων μπορεί να υπάρξει όταν θίγονται δικαιώματα άλλων πολιτών, το δημόσιο συμφέρον, το δημοκρατικό πολίτευμα, τα χρηστά ήθη, η εθνική ασφάλεια.

- ✓ Το δικαίωμα της ζωής
- ✓ Το δικαίωμα της σωματικής και ψυχικής ακεραιότητας
- ✓ Η ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητας και η συμμετοχή στη ζωή της χώρας
- ✓ Η προσωπική ελευθερία
- ✓ Η οικονομική ελευθερία
- ✓ Η ιδιοκτησία
- ✓ Η αρχή της ισότητας
- ✓ Το απαραβίαστο της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής
- ✓ Το άσυλο της κατοικίας
- ✓ Το απόρρητο της επικοινωνίας
- ✓ Η θρησκευτική ελευθερία
- ✓ Η ελευθερία της έκφρασης
- ✓ Η ελευθερία του τύπου
- ✓ Η ελευθερία της τέχνης, της επιστήμης και της παιδείας
- ✓ Η ελευθερία της συνάθροισης
- ✓ Το δικαίωμα της συνένωσης
- ✓ Η αρχή του νόμιμου δικαστή
- ✓ Το δικαίωμα της αναφοράς
- ✓ Το δικαίωμα της δικαστικής προστασίας

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Μέσω των κοινωνικών δικαιωμάτων, οι πολίτες ζητούν από το κράτος την ενεργητική του παρέμβαση για να διασφαλίσουν αγαθά που είναι καθοριστικής σημασίας για τη ζωή τους. Οι πολίτες αξιώνουν παρεμβάσεις του κράτους ώστε να αμβλυνθούν οι κοινωνικές ανισότητες. Η κατοχύρωση των κοινωνικών δικαιωμάτων συνδέθηκε με τη δημιουργία του κράτος πρόνοιας.

- ✓ Το δικαίωμα για προστασία της οικογένειας και του γάμου
- ✓ Το δικαίωμα στην υγεία
- ✓ Το δικαίωμα στην παιδεία
- ✓ Το δικαίωμα στον αθλητισμό
- ✓ Το δικαίωμα εργασίας

ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Τα πολιτικά δικαιώματα εξασφαλίζουν την ενεργό συμμετοχή των πολιτών στην άσκηση της κρατικής εξουσίας, γι' αυτό και ονομάζονται και δικαιώματα συμμετοχής.

- ✓ Το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι
- ✓ Το δικαίωμα ίδρυσης πολιτικού κόμματος και η συμμετοχή των πολιτών σε πολιτικά κόμματα
- ✓ Το δικαίωμα διορισμού σε δημόσια υπηρεσία
- ✓ Το δικαίωμα του πολίτη να παραστεί ως ένορκος στα δικαστήρια
- ✓ Το δικαίωμα του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι

Οι ταινίες που προβλήθηκαν

Ο Πιανίστας (2002)

Σκηνοθεσία: Ρόμαν Πολάνσκι. Σενάριο: Ρόναλντ Χάργουντ, από βιβλίο του Βλάντισλαβ Σπίλμαν. Ηθοποιοί: Εντριαν Μπρόντι, Εμίλια Φοξ, Φρανκ Φίνλεϊ, Μιχάλ Ζεμπρόφσκι.

Πρόκειται για την αληθινή ιστορία του Πολωνο-εβραίου πιανίστα Βλαντισλάβ Σπίλμαν, ο οποίος κατάφερε να επιβιώσει στο γκέτο της Βαρσοβίας χάρη στη

φήμη του ως μουσικού, προσπαθώντας ταυτόχρονα να παραμείνει ψυχρός θεατής των φρικαλεοτήτων που συνέβαιναν γύρω του. Ο κλειστοφοβικός κόσμος του γκέτο εμπνέει στον Πολάνσκι σε μια από τις καλύτερες και πιο προσωπικές δημιουργίες του, απεικονίζοντας ταυτόχρονα με έναν υποδειγματικό και μη ρητορικό τρόπο το Ολοκαύτωμα. Η ταινία βραβεύτηκε με Χρυσό Φοίνικα από το Φεστιβάλ των Καννών 2002, με το βραβείο Σεζάρ καλύτερης ταινίας και σκηνοθεσίας αλλά και πληθώρα άλλων διεθνών επιβραβεύσεων.

Το λουλούδι της ερήμου (2009)

Σκηνοθεσία: Σέρι Χόρμαν Ηθοποιοί: Λία Κεμπέντε, Σάλι Χόκινς, Τίμοθι Σπολ

Το βιβλίο λουλούδι της ερήμου είναι μια αυτοβιογραφία στην οποία η μία εκ των συγγραφέων της, Γουόρις Ντίρι, αφηγείται την δική της προσωπική ιστορία. Γεννημένη και μεγαλωμένη στη Σομαλία της Αφρικής, η Γουόρις Ντίρι βίωσε καταστάσεις που οι κάτοικοι των ανεπτυγμένων χωρών της δύσης δεν μπορούν να συλλάβουν λόγω της απόστασης και της απουσίας της ενημέρωσης. Η αυτοβιογραφία της προσπαθεί να καταδείξει την καταπάτηση των δικαιωμάτων των γυναικών, τους περιορισμούς που υφίσταται και τον εξευτελισμό της ανθρώπινης φύσης. Η ίδια κατόρθωσε να διαφύγει, χαράζοντας την δική της πορεία. Ύστερα από πολλές δυσκολίες, έγινε μοντέλο και ακτιβίστρια των δικαιωμάτων της γυναίκας, διετέλεσε πρέσβειρα Καλής Θελήσεως της Ουνέσκο και αγωνίστηκε για την κατάργηση της κλειτοριδεκτομής που εφαρμόζεται ακόμη σε χώρες της Αφρικής και σε άλλες χώρες του πλανήτη όπου η επέμβαση αποτελεί μέρος της τοπικής παράδοσης. Το βιβλίο εκδόθηκε το 1998 με συγγραφείς την ίδια την ηρωίδα του βιβλίου Γιούρις Ντίρι και την Καθλήν Μίλλερ (Cathleen Miller), ενώ το 2009 η ιστορία μεταφέρθηκε με ομώνυμο τίτλο στην μεγάλη οθόνη το 2009, με παραγωγούς τους Πίτερ και Μπέντζαμιν Χέρμαν και το μοντέλο από την Αιθιοπία Λίγια Κεμπεντέ στον πρωταγωνιστικό ρόλο.

Μέσα από τις φλόγες (2010)

Σκηνοθεσία-σενάριο: Ντενί Βιλνέβ, από θεατρ. του Ουαζντί Μουαουάντ. Ηθοποιοί: Λούμπνα Αζαμπάλ, Μελίσα Ντεσορμό-Πουλέν, Μαξιμ Γκοντέτ.

Το δράμα μιας χριστιανικής πιστής Αράβισσας παραλληλίζεται με το πολιτικό δράμα που παίζεται στη Μέση Ανατολή, σε μια συγκινητική και πολιτικά τολμηρή ταινία. Διασκευάζοντας το ομώνυμο θεατρικό έργο του Γουατζί Μουαουάντ, ο πολυβραβευμένος καναδός σκηνοθέτης αφηγείται μια πολυεπίπεδη, συνταρακτική ιστορία που διατρέχει ηπείρους, γενιές, λαούς και πολιτισμούς. Στην ταινία, η αινιγματική κληρονομιά που λαμβάνουν δύο αδέρφια από τη μητέρα τους πυροδοτεί μια αλληλουχία γεγονότων που συνθέτουν το μυστηριώδες παζλ ενός τραγικού πεπρωμένου, απόρροια του

φαύλου κύκλου βίας στη Μέση Ανατολή. Μια μοντέρνα τραγωδία με απροσδόκητο και σοκαριστικό φινάλε.

Επίλογος

Τα αναμενόμενα μαθησιακά οφέλη που προσέφερε η ολοκλήρωση της ερευνητικής εργασίας στους μαθητές είναι η εξοικείωση με την έννοια και τις προεκτάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η διασύνδεση της ιστορίας με τη παραβίασή τους μέσα στο χρόνο καθώς και η καλλιέργεια του σεβασμού της διαφορετικότητας του άλλου και της αποδοχής του. Έγινε μία προσπάθεια ανάπτυξης της εγγενούς ανθρωπιάς παράλληλα με την καλλιέργεια της αγάπης για την 7η τέχνη και τη δυνατότητα που έχει αυτή να περάσει στο ευρύ κοινό σπουδαία και άμεσα μηνύματα που σε διαμορφώνουν ως άνθρωπο.

Καθ'όλη της διάρκεια υλοποίησης της ερευνητικής εργασίας οι μαθητές απόλαυσαν όλα τα στάδια δημιουργίας της επιτρέποντας να αναπτυχθεί ένας δημιουργικός διάλογος ανάμεσά τους μέσα από την ανταλλαγή απόψεων και την κριτική γύρω από τις κινηματογραφικές ταινίες.

Βιβλιογραφία

- *Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (1948): Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιώματων του Ανθρώπου, ΟΗΕ, 1948*
- *Συλλογικό έργο (2018): Σύγχρονος κόσμος, πολίτης και δημοκρατία Β' Γενικού Λυκείου, Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων Διόφαντο*
- ActionAid Ελλάς (2015): Ανθρώπινα δικαιώματα
- <http://gr.humanrights.com/>
- <http://gr.youthforhumanrights.org/what-are-human-rights.html>
- <https://el.wikipedia.org>
- <https://.athinorama.gr>
- <https://www.lifo.gr>